

Tidsbegränsad bygg- och montagearbetsförsäkring 904

Innehåll

1	Begrepp i anslutning till sakförsäkring.....	2	5	Gemensamma ersättningsbegränsningar för sakförsäkringar	5
2	Försäkringens giltighet.....	2	5.1	Egendom utomhus	5
2.1	Försäkringens giltighetsområde.....	2	5.2	Försummelse av underhåll eller reparation samt olämpligt användningssätt	5
2.2	Försäkringens giltighetstid	2	5.3	Felaktigheter	5
3	Försäkringsobjekt	3	5.4	Filer, data, program och datorer.....	5
3.1	Arbetsobjekt	3	5.5	Skador som uppkommer småningom.....	5
3.2	Separata anskaffningar av lösa anläggningstillgångar.....	3	5.6	Elektriskt fenomen och interna skador i maskin....	5
3.3	Omgivande egendom	3	5.7	Stockning i takbrunn och interna läckagen i maskiner	5
3.4	Verktyg och arbetsredskap samt våderskydd	3	5.8	Kommunala vatten-, avlopps- och fjärrvärmerör	5
3.5	Byggnader på arbetsplatsen.....	4	5.9	Skador orsakade av djur	5
3.6	Arbetstagarnas egendom.....	4	5.10	Naturfenomen och översvämning.....	6
3.7	Forceringskostnader	4	5.11	Annan ersättningskällas inverkan på ersättningen	6
3.8	Rivnings- och röjningskostnader	4	5.12	Värdeminskning och utgången garanti.....	6
4	Sakförsäkringar.....	4	5.13	Förmögenhetsskada och bedrägeri.....	6
4.1	Försäkringsfall som brandförsäkringen ersätter ...	4	5.14	Försvunnen egendom och butiksstöld.....	6
4.2	Försäkringsfall som naturskadeförsäkringen ersätter	4	5.15	Funktionsstörningar	6
4.3	Försäkringsfall som läckageförsäkringen ersätter	4	5.16	Verktyg, formor och andra delar som slits, ämnen och redskap.....	6
4.4	Försäkringsfall som försäkringen mot egendomsbrott ersätter.....	4	5.17	Självtillverkad, såld eller uthyrd egendom.....	6
4.5	Försäkringsfall som bräckageförsäkringen ersätter	5	5.18	Ersättningsbegränsningar i undantagsfall	6
			6	Ersättningsbestämmelser	6
			6.1	Skadeanmälan, skadeinspektion och utredning....	6
			6.2	Beräkning av skadebeloppet.....	6
			6.3	Beräkning av ersättningsbeloppet.....	8
			6.4	Betalning av ersättning.....	9
			6.5	Övriga ersättningsbestämmelser	10

Utifrån sakförsäkringen ersätts direkta och omedelbara saksador på egendomen samt i villkoren separat nämnda kostnader enligt försäkringsavtalet som försäkringsgivaren och försäkringstagaren ingått. Försäkringsobjekten, försäkringsbeloppen, självriskerna och försäkringskydden som valts till försäkringen framställs i försäkringsbrevet och förteckningen över försäkringskydd. Självrisker som avviker från den valda självrisken och maximiersättningar som avviker från försäkringsbeloppet framställs dock i försäkringsvillkoren.

Sakförsäkringen består av

- försäkringsbrevet, förteckningen över försäkringskydd och eventuella specialvillkor som nämns i dessa
- dessa försäkringsvillkor 904 Bygg- och montagearbetsförsäkring
- Allmänna avtalsvillkoren YS15.

1 Begrepp i anslutning till sakförsäkring

Återanskaffningsvärde

Återanskaffningsvärdet är det penningbelopp som behövs för att skaffa ny egendom som har samma storlek, är ämnad att användas till samma ändamål och som har samma egenskaper som den ursprungliga egendomen. I återanskaffningsvärdet ingår även transport- och monteringskostnader.

I återanskaffningsvärdet inräknas också kostnaderna för rivning, röjning och förstöring av den skadade egendomen inklusive transport- och hanteringskostnader i anknäytning till dem samt eventuella planeringskostnader för uppförandet en ersättande byggnad.

Dagsvärde

Egendomens dagsvärde är det penningbelopp som fås när man från återanskaffningsvärdet avdrar värdeminskningen till följd av ålder, användning, försumelse av underhåll, minskad användbarhet, föråldrad teknik eller annan motsvarande orsak.

Vid bedömningen av byggnadens dagsvärde beaktas även en tydlig inverkan av ändrade förhållanden på orten såsom att en idkad näringsverksamhet upphört, byggnadens läge och andra faktorer, när en ny motsvarande byggnad inte uppförs på samma ställe.

Gångse värde

Egendomens gångse värde är det penningbelopp som allmänt skulle ha fåtts för egendomen i marknadssituationen som rådde dagen när skadan inträffade med beaktande av bl.a. föremålets ålder, användningstimmar och -sätt, servicehistoria, skick och användbarhet.

Vad gäller motorredskap som drivs av egen maskin så påverkas gångse värdet även av bl.a. märke, årsmodell och nivån på utrustningen.

Vid bedömningen av byggnadens gångse värde avdras tomtens, tomtkonstruktionernas, anslutningarnas och de övriga byggnadernas andel från fastighetens gångse värde.

Med gångse värde avses inte affärernas utförsäljningspris, begärt pris eller bytesvärde utan ett sådant pris som flera än en person i verkligheten skulle ha varit beredda att betala för den.

Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet är värdet på den egendom som är försäkringsobjekt och som används som beräkningsgrund för skade- och ersättningsbeloppet. Försäkringsvärdet kan vara antingen återanskaffningsvärdet, dagsvärdet eller gängse värdet.

Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet utgör beräkningsgrunden för premien och är det högsta ersättningsbeloppet, men utgör inte grunden för skadebeloppet eller för bedömningen av skadebeloppet.

Skade- och ersättningsbelopp

Skadebeloppet är det beräknade penningbeloppet för förlusten som orsakats av sakskan.

Ersättningsbeloppet är penningbeloppet som betalas för skadan på grund av försäkringsfallet.

Förstariskvärde

Förstariskvärde avser grunden för försäkringsbeloppet, som inte motsvarar egendomens faktiska försäkringsvärde, utan är ett penningbelopp som avtalats med försäkringstagaren när försäkringen tecknades.

Restvärde

Egendomens restvärde är egendomens värde omedelbart efter skadan. Restvärdet bedöms enligt samma grunder som skadebeloppet.

Under- och överförsäkring

Egendomen är underförsäkrad om försäkringsbeloppet är mindre än försäkringsvärdet.

Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet.

Självrisk

Självrisk är den andel av skadan som den försäkrade själv ansvarar för och som antecknats i försäkringsbrevet eller -villkoren.

2 Försäkringens giltighet

2.1 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen gäller på arbetsplatsområdet som finns på stället som antecknats i förteckningen över försäkringskydd.

Utänför stället täcker försäkringen tillfälligt förråd som grundats för arbetsplatsområdet.

Försäkringen gäller även upp till 10 000 euro under förflyttningar mellan arbetsplatsområdet och det tillfälliga förrådet som grundats för denna arbetsplats.

2.2 Försäkringens giltighetstid

2.2.1 Under bygg- och montagearbete

Försäkringen börjar gälla den tidpunkt som antecknats i försäkringsbrevet.

Vad gäller egendom som hämtas till arbetsplatsområdet börjar giltighetstiden först när risken för skada på egendomen, efter transporten, övergår till försäkringstagaren på arbetsplatsområdet eller i förråd som grundats för arbetsplatsområdet.

Försäkringen upphör den tidpunkt som antecknats i försäkringsbrevet.

På ett enskilt arbetsprestationsställe slutar försäkringen dock att gälla när

- maskinen eller anordningen som monterats överlåtits till beställaren eller tagits i produktionsbruk efter provkörning
- byggnaden som byggts till beställaren har överlåtits
- byggnaden som byggts till en själv har färdigställt eller
- egendom som monterats ned på arbetsplatsen har lastats på transportmedlet.

Vid utförande av arbeten för att färdigställa och slutföra ytterhölje på byggnader och gården vilka ingår i arbetsobjektets entreprenadsumma, gäller försäkringen även efter utgången av försäkringsperioden som antecknats i försäkringsbrevet under högst ett års tid i fall att det inte varit möjligt att utföra arbetet under den egentliga entreprenadtiden på grund av orsaker som beror på temperaturen.

Arbeten som avtalats att utföras efter överlåtelsen

Försäkringen gäller dessutom under högst en månad efter överlåtelsen vid utförandet av arbetsprestationer som är antecknade som arbetsprestationer som ska utföras efter överlåtelsebesiktningen i protokollet som uppgjorts i samband med överlåtelsebesiktningen.

2.2.2 Under garantireparation

Även om försäkringstiden som antecknats i försäkringsbrevet har gått ut, gäller försäkringen vid reparation av fel på det försäkrade arbetsobjektet vilka upptäckts under garantitiden och vilka omfattas av garantin, dock högst under tre år efter att arbetsobjektet eller dess delobjekt överlåtits eller tagits i bruk.

2.2.3 Under garantitiden

Även om försäkringstiden som antecknats i försäkringsbrevet har gått ut, gäller försäkringen under garantitiden för skador som orsakats felfri del i arbetsobjektet, när skadan är en följd av ett direkt fel i bygg- och montagearbetet, dock högst under tre år efter att arbetsobjektet eller dess delobjekt överlåtits eller tagits i bruk.

Vad gäller omgivande egendom gäller försäkringen dock alltid tre år efter överlåtelsen av arbetsobjektet eller dess delobjekt även om garantitiden är kortare än det.

3 Försäkringsobjekt

Försäkrade är egendomsgrupperna uppräknade i punkterna 3.1–3.8 förutsatt att de antecknats i försäkringsbrevet.

Försäkringens subsidiaritet

Vad gäller följande egendomsgrupper så ersätter denna försäkring en skada om det inte är möjligt att få ersättning utifrån någon annan försäkring eller enligt avtal:

- omgivande egendom
- verktyg och arbetsredskap samt väderskydd
- byggnader på arbetsplatsen
- arbetstagarnas egendom.

3.1 Arbetsobjekt

Försäkringsobjekt är arbetsobjekten som antecknats i försäkringsbrevet.

Med arbetsobjekt avses arbetsprestationer, byggnadsobjekt, objekt som repareras eller monteras, råvaror, material, byggnader och konstruktioner under uppförande samt tillfälliga konstruktioner av konsumtionsnatur vilka ingår i entreprenadavtalet och entreprenadsumman.

Byggherrens anskaffningar eller andra anskaffningar av lös egendom vilka inte hör till entreprenadsumman räknas inte som en del av arbetsobjektet.

3.2 Separata anskaffningar av lösa anläggningstillgångar

Om det för separata anskaffningar av lösa anläggningstillgångar inte antecknats ett separat försäkringsbelopp i försäkringsbrevet, kan det i försäkringsbeloppet för arbetsobjektet ingå separata anskaffningar av lösa anläggningstillgångar upp till 10 000 euro, till exempel maskiner och anordningar som ska monteras i arbetsobjektet. Det högsta ersättningsbeloppet är dock alltid det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet för arbetsobjektet.

Om man vill försäkra separata anskaffningar av lösa anläggningstillgångar för ett högre belopp, ska hela försäkringsbeloppet som önskas för dem antecknas i försäkringsbrevet.

3.3 Omgivande egendom

Om ett separat försäkringsbelopp för den omgivande egendomen inte antecknats i försäkringsbrevet, kan försäkringsbeloppet för arbetsobjektet inkludera omgivande egendom upp till 10 000 euro. Då är det högsta ersättningsbeloppet för arbetsobjektet dock alltid det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet för arbetsobjektet.

Vill man försäkra omgivande egendom för ett högre belopp än ovan, ska hela det önskade eurobeloppet antecknats i försäkringsbrevet.

Med omgivande egendom avses egendom som finns i arbetsobjektets omedelbara närhet eller i dess inflytelsesfär och som skadas till följd av bygg- eller montageåtgärd i arbetsobjektet.

Med omgivande egendom avses inte entreprenörens egendom och inte övrig egendom som anges i punkterna 3.4–3.6.

3.4 Verktyg och arbetsredskap samt väderskydd

Försäkringsobjekt är verktyg och arbetsredskap samt väderskydd försäkringstagaren äger, hyr eller lånar förutsatt att de antecknats i försäkringsbrevet.

Följande är inte försäkringsobjekt:

- registreringspliktiga arbetsmaskiner och fordon
- farkoster, luftfarkoster och svävare, hydrokoptrar, kassun, kranpråmar, muddverk och konstruktioner som bogseras på vatten
- maskiner och anordningar som drivs av egen motor med en effekt på över 5 kW.

3.5 Byggnader på arbetsplatsen

Försäkringsobjekt är byggnader på arbetsplatsen vilka försäkringstagaren äger, hyr eller lånar förutsatt att de antecknats i försäkringsbrevet.

3.6 Arbetstagarnas egendom

Om arbetstagarnas egendom antecknats som försäkringsobjekt i försäkringen, täcker försäkringen arbetstagarnas egna, hyrda och lånade verktyg samt personliga bruksföremål och kläder.

3.7 Forceringskostnader

Om det antecknats i försäkringsbrevet är försäkringsobjekt, till en skada denna försäkring ersätter anknytande och för återställandet av det skadade arbetsobjektet orsakade

- övertidskostnader och andra extra arbetskostnader
- kostnader för tillfälliga monteringar
- forceringskostnader för anskaffningar.

3.8 Rivnings- och röjningskostnader

Om det för rivnings- och röjningskostnader inte antecknats ett separat försäkringsbelopp i försäkringsbrevet, inkluderar försäkringsbeloppet för arbetsobjektet även av en ersättningsbar skada orsakade rivnings- och röjningskostnader som försäkringstagaren ansvar för enligt entreprenadavtalet inklusive transport- och avfallshanteringsavgifter upp till högst 10 % av försäkringsbeloppet för arbetsobjektet.

Om man vill försäkra rivnings- och röjningskostnader för ett högre belopp, ska hela eurobeloppet som önskas för dem antecknas i försäkringsbrevet.

4 Sakförsäkringar

4.1 Försäkringsfall som brandförsäkringen ersätter

Försäkringen ersätter skada som orsakats av

- eld som kommit lös
- rök eller sot som uppkommit plötsligt och oförutsett, när röken eller sotnedfallet kommer från en brand i arbetsobjektet eller i dess omedelbara närhet
- explosion; med explosion avses en plötslig mekanisk skada som uppstått på grund av gas- eller dammexplosion eller övertryck av ånga
- att rökventilationsanläggning plötsligt och oförutsett utlösts
- att släckanläggning plötsligt och oförutsett börjat läcka eller utlösts.

4.2 Försäkringsfall som naturskadeförsäkringen ersätter

Utifrån försäkringen ersätts en plötslig och oförutsedd skada som orsakats av

- storm
- tromb eller åskby
- hagel
- vilt djur som trängt in i byggnaden
- blixtnedslag som direkt träffat försäkrad egendom och skadat den mekaniskt.

Med storm avses väderleksförhållanden där vindens medelhastighet har överskridit 15 meter per sekund mätt på den meteorologiska station som ligger närmast platsen där skadan inträffade.

Utifrån försäkringen ersätts även skada till följd av förhöjt vattenstånd i vattendrag som orsakats av stormvind som rått på skadeplatsen.

4.3 Försäkringsfall som läckageförsäkringen ersätter

Utifrån försäkringen ersätts skada som orsakats av vätska, gas eller ånga när ämnet plötsligt, oförutsett och direkt strömmat ut från

- byggnadens fast monterade vatten-, avlopps- eller värmerörsystem eller från rörsystem i simbassäng eller bubbelpool
- manöverdon, maskin eller behållare som anslutits till rörsystemet med fast anslutning eller
- byggnadens invändiga rörsystem för regnvatten.

En förutsättning för att skadan ska ersättas är att läckaget börjat under försäkringens giltighetstid.

Utifrån läckageförsäkringen ersätts inte reparations- eller renoveringskostnader för ledningsnät eller manöverdon.

4.4 Försäkringsfall som försäkringen mot egendomsbrott ersätter

Utifrån försäkringen ersätts skada som orsakas egendomen på grund av tillgrepp av egendomen när någon brutit sig in i en låst och stängd förvaringsplats eller inhägnad

- genom att söndra konstruktioner eller lås eller
- med nyckel som man kommit över i samband med rån eller inbrott.

Utifrån försäkringen ersätts

- uppsåtlig skadegörelse på egendom
- skada till följd av tillgrepp av lösegendom genom att använda våld mot person eller hota person med våld
- skada till följd av tillgrepp av lösegendom när tillgreppet skett genom att söndra föremålet med vilket egendomen låsts eller satts fast, till exempel en stälkedja eller dess lås
- skadegörelse som orsakats med ett oidentifierat fordon.

Försäkringen ersätter även stöldskada på egendom som förvaras olåst när det är fråga om ett skrymmande arbetsredskap eller en i arbetsobjektet kommande skrymmande byggvara eller förbrukningsartikel som inte, med beaktande av egendomens mängd, vikt eller storlek samt arbetsfasen och förhållandena på arbetsplatsen, kan förvaras på en låst och stängd förvaringsplats eller fastlåst i en fast konstruktion.

En förutsättning för ersättning är att skadan kan specificeras som en enskild, plötslig händelse, händelsen har anmälts till polisen och försäkringstagaren vid behov är beredd att bevisa i domstol att egendomsförteckningen som hänför sig till ersättningsanspråket är riktig.

Stöld av motorredskap

Utifrån försäkringen ersätts dock inte skada som orsakas av tillgrepp av motorredskap som drivs av egen maskin, om försäkringstagaren eller polis- eller tullmyndigheten fått uppgift om att egendomen hittats inom 30 dagar efter att försäkringsgivaren och polisen hade meddelats om tillgreppet. Då ersätts utifrån försäkringen skäliga kostnader för hämtning eller återlämning av det upphittade motorredskapet till hemorten, högst 5 000 euro, samt skador som orsakats av motorredskapet av tillgreppet.

4.5 Försäkringsfall som bräckageförsäkringen ersätter

Utifrån försäkringen ersätts skada på egendom som orsakats av en plötslig och oförutsedd händelse när skadan inte är en ersättningsbar skada utifrån brandförsäkring, naturskadeförsäkring, försäkring mot egendomsbrott eller läckageförsäkring.

Byggnader på arbetsplatsen, verktyg och arbetsredskap samt arbetstagarnas egendom

Vad gäller byggnader på arbetsplatsen, verktyg och arbetsredskap samt arbetstagarnas egendom ersätts skada utifrån bräckageförsäkringen endast när skadan orsakats av en plötslig och oförutsedd eller ett plötsligt och oförutsedd

- stjälpning eller fall
- körning av vägen eller vägras
- av själva anordningen oberoende utomstående faktor, dock inte blixtnedslag eller annat elektriskt fenomen.

5 Gemensamma ersättningsbegränsningar för sakförsäkringar

5.1 Egendom utomhus

Försäkringen ersätter inte

- skadegörelse eller skador som naturkrafter orsakat när den skadade egendomen vid tidpunkten för skadan fanns utomhus, i inhägnad eller i en öppen byggnad, om det inte är fråga om egendom som är tillverkad och planerad för att förvaras utomhus eller i inhägnad
- tillgrepp av liten och lätt flyttbar egendom från en inhägnad.

5.2 Försummelse av underhåll eller reparation samt olämpligt användningsätt

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas

- egendomen på grund av försummelse av dess underhåll eller reparation
- egendomen när den används i strid med användningsändamålet eller bruksanvisningarna.

5.3 Felaktigheter

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats av reparation av en sådan del av arbetsobjektet som gjorts felaktigt eller av felaktigt material och inte heller om orsaken är fel i planeringen, beräkningarna eller ritningarna, felaktiga råd eller felaktiga anvisningar. Till följd av ett sådant fel ersätter försäkringen dock en plötslig och oförutsedd skada på annan egendom som är försäkrad under denna försäkring.

5.4 Filer, data, program och datorer

Utifrån försäkringen ersätts inte skada som orsakats av filer, data, program och datorer på grund av förlust av data eller inställningar, ändring av data, felaktiga uppgifter eller brott mot datasäkerhet.

Med brott mot datasäkerhet avses en gärning där man genom att utnyttja datanätverk på ett olagligt sätt inkräktar på data eller datasystem i elektronisk form. Brott mot datasäkerhet är till exempel dataintrång, skadeprogram och överbelastningsattacker.

5.5 Skador som uppkommer småningom

Försäkringen ersätter inte skada på egendomen som orsakats av

- smuts eller avlagring
- mögel, svampbildning, mikrober, lukt, fukt, smältvatten eller kondensvatten
- långsam förändring av temperatur eller fukt
- slitage, repning, frätning, rostbildning, ruttnande eller förskämning
- materialets naturliga försvagning eller utmattning, skakning, krympning, förvittring av betong eller
- annat motsvarande fenomen som sker småningom.

Vid läckageskador som orsakats av vatten-, värme- och avloppsrör som tjönar byggnaden gäller begränsningen rost och slitage som orsakats av omgivande förhållanden, till exempel av rost på utsidan av rör till följd av kontinuerlig fuktpåfrestning.

5.6 Elektriskt fenomen och interna skador i maskin

Brandförsäkringen ersätter inte

- skada på elmateriel orsakad av över- eller underspänning av el eller nollfel
- explosionskada orsakad av centrifugalkraft, inre spänning, packning som lossnat, vätsketryck eller motorexlosion i förbränningsmotor.

5.7 Stockning i takbrunn och interna läckagen i maskiner

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas

- av stockning i takbrunn
- maskin eller anordning av dess interna vätske-cirkulationssystem.

5.8 Kommunala vatten-, avlopps- och fjärrvärmerör

Läckageförsäkringen ersätter inte skada som orsakas av skada på eller stockning i kommunalt eller allmänt vatten- eller avloppsrör eller fjärrvärmerör eller av att de inte fungerar, om skadan inte är en direkt följd av en försäkrad arbetsprestation.

5.9 Skador orsakade av djur

Utifrån naturskade- och bräckageförsäkringen ersätts inte skada som orsakas av insekter, fåglar, hardjur eller gnagare. Utifrån försäkringarna ersätts inte heller kostnader för bekämpning av sådana djur eller för att göra sig av med sådana djur.

Begränsningen tillämpas inte på brandskador, läckageskador och skador på fönster som orsakats av ovannämnda djur.

5.10 Naturfenomen och översvämning

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av regn, snöfall, smältvatten, förhöjt vattenstånd i vattendrag till följd av annan orsak än stormvind, fukt, köld eller värme om inte skadan är en direkt och oundviklig följd av en ersättningsbar bräckageskada.

5.11 Annan ersättningskällas inverkan på ersättningen

Försäkringen ersätter inte skada som ersätts enligt lag, garanti, förbindelse eller annan försäkring. Skada som är ersättningsbar enligt dessa försäkringsvillkor ersätts trots detta begränsningsvillkor om försäkringstagaren bevisar att den ersättningskyldiga inte förmår uppfylla sina förpliktelser.

5.12 Värdeminskning och utgången garanti

Utifrån försäkringen ersätts inte minskat värde på egendomen och inte heller kostnad som beror på att tillverkaren eller importören meddelar att garantin som tillverkaren gett upphör att gälla på grund av skadan.

5.13 Förmögenhetsskada och bedrägeri

Försäkringen ersätter inte förmögenhetsskada och inte heller skada som orsakats av bedrägeri, försäkringring eller annat svikligt förfarande eller brytande av avtal.

5.14 Försvunnen egendom och butiksstöld

Försäkringen ersätter inte

- egendom som försvunnit
- stöld när tidpunkten och platsen för händelsen och övriga förhållanden inte kan fastslås
- skada som konstateras först i samband med periodisk inventering
- skada orsakad av snappning, butiksstöld eller snatteri.

5.15 Funktionsstörningar

Utifrån försäkringen ersätts inte eliminering av funktionsstörning, justerings- och underhållsarbete, förebyggande och periodiskt underhåll eller delar som byts ut i samband med dessa.

5.16 Verktyg, formar och andra delar som slits, ämnen och redskap

Bräckageförsäkringen ersätter inte skada som orsakats klingor, formar, kedjor, smörjmedel och övriga ämnen för förbrukning eller utrustning vilka används i maskiner och anordningar om inte ämnet för förbrukningen eller utrustningen skadats i samband med annan ersättningsbar bräckageskada.

5.17 Själv tillverkad, såld eller uthyrd egendom

Bräckageförsäkringen ersätter inte skada när den försäkrade är tillverkare, försäljare eller uthyrare av den skadade varan och skadan omfattas av garantin.

5.18 Ersättningsbegränsningar i undantagsfall

Försäkringen ersätter inte skada som

- orsakats av att marken rört sig till följd av brytnings-, pålnings- eller sprängningsarbete
- orsakats av en i Finland eller utomlands inträffad atomskada enligt atomansvarighetslagen
- orsakats av strejk, arbetsnedläggelse eller annan liknande orsak

- inträffat under krig, uppror, revolution eller annan liknande händelse som rubbar samhällsordningen
- är en direkt följd av en smittsam sjukdom som fastställs i lagen om smittsamma sjukdomar, av risk för sådan, avvärjningsåtgärder eller åtgärder för att minska följderna.

Skador som orsakats av terrordåd ersätts högst upp till 3 000 000 euro per skada och försäkringsperiod. Försäkringens maximiersättning gäller gemensamt för alla försäkringstagare vid en skada. Skador som orsakats av samma händelse eller omständighet anses som en skada.

Med terrordåd avses en gärning som antingen utförts av en person eller av en grupp personer, vilken omfattar användning av våld eller hot om användning av våld och syftet med gärningen antingen till sin natur eller till sitt sammanhang är att främja ett politiskt, religiöst eller ideologiskt mål och/eller att skrämja eller påverka en regering, ett folk eller en del av ett folk.

6 Ersättningsbestämmelser

6.1 Skadeanmälan, skadeinspektion och utredning

En skada ska anmälas till försäkringsgivaren snarast möjligt och försäkringsgivaren ska beredas tillfälle att inspektera den skadade egendomen före den förstörs eller före reparationen påbörjas. Om det är nödvändigt att påbörja reparationen omedelbart för att förhindra att affärsverksamheten avbryts eller att annan tilläggskada uppstår, kan reparationen påbörjas även om man inte kunnat anmäla skadan.

Den försäkrade ska ge nödvändiga handlingar och uppgifter för utredningen av skadan, t.ex. en förteckning över förstörd egendom, kvitton samt övriga uppgifter för att utreda skadans ersättningsbarhet och skadebeloppet.

Om egendomen av tvingande orsaker måste förstöras eller repareras före försäkringsgivarens inspektion, ska egendomen dokumenteras tillförlitligt.

6.2 Beräkning av skadebeloppet

6.2.1 Försäkringsvärde och beräkning av skadebeloppet

Vid beräkningen av skadebeloppet bestäms först försäkringsvärdet på den skadade egendomen.

Försäkringsvärdet är

- återanskaffningsvärdet, om egendomens dagsvärde omedelbart före skadan var minst 50 % av återanskaffningsvärdet
- dagsvärdet, om egendomens dagsvärde omedelbart före skadan var under 50 % av återanskaffningsvärdet.

Försäkringsvärdet fastställs separat för varje skadat föremål och skadad byggnad. Vid bestämmandet av försäkringsvärdet beaktas inte transport- och monteringskostnader.

Vid skada på en enskild del i en maskin och anordning bestäms försäkringsvärdet på den skadade delen eller helheten av delar.

Vid skada på en enskild del av byggnad, konstruktion, ytmaterial eller fasta inredningar bedöms försäkringsvärdet enligt byggnadsdelen ifråga. För byggnader som byggts ihop eller som består av flera separata funktionella helheter bestäms försäkringsvärdet på varje byggnadsdel och på varje funktionell helhet separat.

Skadebeloppet beräknas

- enligt återanskaffningsvärdet, när egendomens försäkringsvärde är återanskaffningsvärdet
- enligt dagsvärdet, när egendomens försäkringsvärde är dagsvärdet
- enligt punkt 6.2.4 vid skador som ersätts utifrån bräckageförsäkringen för verktyg och arbetsredskap.

Dessutom beaktas vad som anges i punkt 6.2.5 (Särskilda bestämmelser vid beräkning av skadebelopp).

6.2.2 Skadebeloppet när försäkringsvärdet är återanskaffningsvärdet

Skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet beräknas enligt prisnivån som gäller vid tidpunkten för återanskaffningen av egendomen. Om den skadade egendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av skäliga reparations-, transport- och monteringskostnader, dock högst av egendomens återanskaffningsvärde.

Om löseendomen inte kan repareras är skadebeloppet högst egendomens återanskaffningsvärde minskat med restvärdet.

Med tidpunkten för återanskaffning avses den tidpunkt då egendomen repareras eller ny egendom skaffas i stället för den förstörda.

6.2.3 Skadebeloppet när försäkringsvärdet är dagsvärdet

Om den skadade egendomen kan repareras, är skadebeloppet en lika stor del av reparationskostnaderna som dagsvärdet är av återanskaffningsvärdet.

Om egendomen inte kan repareras, är skadebeloppet dagsvärdet minskat med dess restvärde.

Skadebeloppet räknat enligt dagsvärdet är dock alltid högst egendomens gängse värde.

6.2.4 Skadebeloppet för verktyg och arbetsredskap vid skador som ersätts utifrån bräckageförsäkringen

I skadebeloppet för verktyg och arbetsredskap inräknas

- reparationskostnaden för egendomen om den skadade egendomen kan repareras
- återanskaffningskostnaden för egendomen minskat med dess restvärde, om egendomen inte kan repareras.

Från alla kostnader som inräknas i skadebeloppet avdras ett åldersavdrag.

Åldersavdragsprocenten fås genom att multiplicera hur många år gammal egendomen som gått sönder är med procenttalet i följande tabell. Åldern utgörs av fulla utgångna kalenderår efter ibruktagningsåret fram till tidpunkten skadan inträffade. Året skadan inträffade räknas inte med.

Vid bräckageskada på en förnyad eller grundligt reparerad maskin eller anordning är ibruktagningsåret året för förnyandet eller den grundliga reparationen.

Om värdet på maskinen eller anordningen som gått sönder har minskat avsevärt snabbare eller långsammare än åldersavdraget som räknats enligt åldersavdragsprocenten i tabellen, beräknas skadebeloppet enligt dagsvärdet i enlighet med punkt 6.2.X med beaktande av även maskinens gängse värde.

Verktyg eller arbetsredskap som gått sönder	Åldersavdrag
Datateknik- och datakommunikationsapparater	20 %
Elektroniska mät-, undersöknings-, styr- och regleringsanordningar	10 %
Tornkranar, byggnadshissar, formutrustning på byggarbetsplatsen och övriga verktyg och arbetsredskap vilka inte nämns i denna tabell	5 %

6.2.5 Särskilda bestämmelser vid beräkningen av skadebeloppet

Kostnader för serieläggning och förnyande av lås för att förebygga skador som ersätts utifrån försäkringen mot egendombrott

Om lås och nycklar som ingår i försäkringsbeloppet för arbetsobjektet tillgripits i samband med inbrott eller rån, inräknas i skadebeloppet nödvändiga kostnader för serieläggning eller förnyande av lokalens lås i syfte att förebygga omedelbar risk för missbruk av nyckeln.

Den första åtgärden är att byta ut spärskivorna i låsen som ska serieläggas eller att programmera elektroniska lås så att den stulna nyckeln inte fungerar. Att förnya låset eller hela serien anses som en direkt nödvändig åtgärd endast när andra åtgärder inte är möjliga.

Motorredskap drivna av egen maskin, deras tillägganordningar och utrustning

Skadebeloppet för motorredskap drivna av egen maskin samt deras tillägganordningar och utrustning är reparationskostnaderna, dock högst maskinens gängse värde.

Om ett motorredskap som drivs av egen maskin eller dess tillägganordning eller utrustning inte repareras eller om reparationskostnaderna överstiger skillnaden mellan motorredskapets gängse värde och restvärde, är ersättningsbeloppet skillnaden mellan gängse värdet och restvärdet.

I skadebeloppet kan inräknas upp till sammanlagt högst 5 000 euro kostnader för följande åtgärder gällande försäkringsobjektet:

- bärgning upp på vägen
- transport till närmaste reparationsverkstad
- hämtning eller återlämning till hemorten när försäkringsobjektet hittas före tidsfristen på 30 dagar löpt ut.

Försäkringsbeloppet är dock alltid högst försäkringsobjektets gängse värde.

Skadebeloppet för gårdsplan

Skadebeloppet för gårdsplanen beräknas enligt istandsättningskostnader genom att använda växter som allmänt saluförs i Finland och planteringskostnader för dem. För en gård i naturligt tillstånd ersätts inte istandsättningskostnader.

6.2.6 Övriga kostnader som inräknas i skadebeloppet

I skadebeloppet för sakskada som ersätts utifrån denna försäkring kan inräknas följande kostnader:

Kostnader för sanering av marken på det försäkrade arbetsprestationsstället

Om marken på den försäkrade arbetsplatsen förorenats på grund av en sakskada, inräknas i skadebeloppet kostnader för undersökning, sanering och utbyte av jorden som sker till följd av tvingande myndighetsföreskrifter samt kostnader för transport och hantering av avfall upp till 250 000 euro förutsatt att myndighetsföreskriften utfärdats inom tre år efter att arbetsprestationen överläts.

Tilläggskostnader som beror på myndighetsföreskrifter

Om en byggnad som är ersättningsbar enligt återanskaffningsvärdet eller del av sådan byggnad till följd av att lagstiftningen eller av att tvingande myndighetsföreskrifter ändrat inte kan uppföras på nytt till ett sådant tillstånd den var i före skadan, inkluderas i beloppet för direkt sakskada kostnader som beror på ändrade föreskrifter som gäller egendomens skadade delar. Kostnaderna ersätts endast för skadedrabbade lokaler, byggnadsdelar samt VVSEA-system och maskiner som tjänar verksamheten i byggnaden. Kostnaderna ersätts högst upp till 10 procent av skadebeloppet som räknats utan dessa kostnader.

Försäkringen ersätter dock inte kostnader

- som är en direkt följd av att en konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt repareras för att uppfylla myndighetsföreskrifter och instruktioner
- för arbeten för att förnya, ändra eller förbättra en skadad maskin eller anordning.

Forceringskostnader samt rivnings- och röjningskostnader

I skadebeloppet inräknas forceringskostnader för reparation av skadan om de är separat försäkrade samt rivnings- och röjningskostnader enligt punkt 3.8.

Data, filer och program

I skadebeloppet för en sakskada inräknas till följd av skadan uppkomna kostnader för återställning av data, filer och program.

Med kostnader för återställning avses här kostnader som uppstår av att datasystemet återställs genom säkerhetskopior.

Transport- och monteringskostnader

I skadebeloppet inräknas transport- och monteringskostnader genom att använda normala transportmetoder och arbetskraft som under normal arbetstid sedanligt används för monteringsarbeten.

6.2.7 Kostnader som inte inräknas i skadebeloppet

I skadebeloppet inräknas inte kostnader som orsakas av

- vätska eller gas som gått till spillo
- utredning av skada eller indirekt av skadan, till exempel telefon- och resekostnader eller inkomstbortfall
- inomhusluftmätningar; om undersökningen av luftkvaliteten inomhus dock direkt hänför sig till en ersättningsbar läckageskada, ersätts skäliga kostnader för en mätning
- förbättring av nivån på egendomens kvalitet, utrustning eller teknik eller av att en konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt repareras för att uppfylla myndighetsföreskrifter och -instruktioner
- service- eller underhållsarbeten
- tillfälliga reparationer eller påskyndande av reparation om dessa inte försäkrats separat
- värdeminskning
- förlust av en maskins eller maskingrups användbarhet till följd av en skada som orsakats dess del.

6.2.8 Mervärdesskatt

Skadebeloppet räknas alltid med avdrag för mervärdesskatt när den skadade egendomen vid tidpunkten för skadan användes i mervärdesskattebelagd affärsverksamhet eller försäkringstagaren eller ersättningsstagaren enligt mervärdesskattelagen haft rätt att avdra skatten som ingått i anskaffningspriset för den skadade egendomen.

Skadebeloppet räknas med avdrag för mervärdesskatt även då den försäkrade eller annan ersättningstagare har rätt att få tillbaka den betalda skatten som återbäring.

6.3 Beräkning av ersättningsbeloppet

6.3.1 Avdragsordning för självrisker och andra avdrag

Ersättningsbeloppet räknas enligt skadebeloppet räknat enligt punkt 6.2 genom att från det avdra självrisker och andra i dessa villkor eller Allmänna avtalsvillkor angivna avdrag i följande ordning:

1. självrisken som antecknats i försäkringsbrevet
2. eventuell tilläggsjälvrisk
3. eventuell minskning av ersättningen till exempel på grund av försummelse av säkerhetsföreskrifter eller underförsäkring.

6.3.2 Maximiersättning

Maximiförsäkringsersättningen är försäkringsbeloppet som i försäkringsbrevet antecknats för försäkringsobjektet utökat med

- kostnader för sanering av marken upp till högst beloppet som anges i villkorspunkt 6.2.7
- separat försäkrade rivnings- och röjningskostnader upp till högst beloppet som antecknats i försäkringsbrevet
- forceringskostnader upp till högst beloppet som antecknats i försäkringsbrevet.

Objekt som försäkrats med förstariskvärde

Om den skadade byggnaden eller lösejendomen repareras och den har försäkrats enligt förstariskvärde, ersätts skadebeloppet som räknats enligt punkt 6.2 upp till det avtalade förstariskvärdet. Underförsäkring tillämpas inte om egendomen försäkrats enligt förstariskvärde.

6.3.3 Självrisk

Försäkringstagaren har vid varje skada den självrisk som antecknats i försäkringsbrevet och därtill en tilläggsjälvrisk vid de försäkringsfall som anges nedan. Tilläggsjälvrisken räknas enligt skadebeloppet minskat med självrisken.

Självriskernas maximibelopp vid försäkringsfall är sammanlagt 20 000 euro eller en högre självrisk som antecknats i försäkringsbrevet.

Om samma försäkringsfall orsakar en självrisköver-skridande skada på flera objekt som försäkrats med samma försäkringsavtal, beaktas endast en självrisk. Om självriskerna är olika stora, beaktas den största självrisken, inklusive tilläggsjälvrisken.

Heta arbeten

Tilläggsjälvrisken är 10 % när en brandskada har orsakats av i säkerhetsföreskrifterna D10 definierade heta arbeten vilka försäkringstagaren eller en part som kan jämföras med denne utfört eller låtit utföra.

Läckageskador

Tilläggsjälvrisken är 20 % när en läckageskada

- inträffar före rörsystemet, anordningen eller behållaren som monterats eller reparerats har utsatts för ett tryckprov
- orsakas av förfrysning.

Egendomsbrottsskador

Tilläggsjälvrisken är 25 % när

- egendom tillgripits från fordon, båt eller släpvagn utomhus
- skadan gäller egendom som finns utomhus.

Bräckageskador

Tilläggsjälvrisken är 25 % när

- skadan orsakas av att anordningen används i en verksamhetsmiljö som inte lämpar sig för anordningen
- skadan orsakas av ett programmeringsfel eller ett felaktigt program
- ett lyftverk eller en lyftanordning använts i strid med bruksanvisningarna eller säkerhetsbestämmelserna
- objektet som ska monteras lyfts i strid med tillverkarens anvisningar.

6.3.4 Under- och överförsäkring

Om egendomen är underförsäkrad ersätts utifrån försäkringen endast en så stor andel av skadebeloppet minskat med självrisken som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet utvisar. Vid överförsäkring ersätts egendomens verkliga värde.

6.3.5 Ersättning av restvärde och inlösen av egendom

Ersättning av restvärde

Om den skadade byggnaden på grund av gällande byggnadsförbud eller byggnadsinskränkning inte kan återställas till sitt tidigare skick genom reparation, ersätts även byggnadens restvärde minskat med eventuellt försäljningspris som fås för byggnadsdelarna. Försäkringstagaren ska uppvisa en utredning av att byggnadsförbudet eller byggnadsinskränkningen gäller och, om försäkringsgivaren så begär, ansöka om undantagslov för att återställa byggnaden till dess tidigare skick samt vid behov ansöka om ändring av beslutet.

Försäkringstagaren ska, om försäkringsgivaren så begär, befullmäktiga försäkringsgivaren att representera denne i ärendet som gäller ansökan om undantagslov.

Inlösen av egendom

Skadad och oskadad kvarstående egendom förblir i försäkringstagarens ägo. Försäkringsgivaren har dock rätt att inlösa skadad egendom eller del av den till dess restvärde.

6.4 Betalning av ersättning

Ersättning enligt dagsvärde betalas när nödvändiga uppgifter för att räkna ersättningsbeloppet har lämnats till försäkringsgivaren.

Om försäkringstagaren har rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärdet, betalas skillnaden mellan ersättningarna enligt återanskaffningsvärdet och dagsvärdet under följande förutsättningar:

- Den skadade egendomen repareras eller så byggs på samma fastighet eller så skaffas i stället för lösejendomen ny egendom av samma kvalitet och avsedd för samma användning.
- Reparations- eller byggnadsarbetena inleds inom två år efter försäkringsfallet. Om byggandet fördröjs på grund av myndigheternas åtgärder, läggs fördröjningstiden till den ovan nämnda tiden.
- Försäkringstagaren har fått en utredning av reparationsarbetet som ska utföras eller av återanskaffningen.
- Ersättningen enligt dagsvärdet har använts för reparations- eller återanskaffningsarbete.
- Ersättningen enligt återanskaffningsvärdet betalas högst i enlighet med de verkliga kostnaderna.
- Rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärdet har endast försäkringstagaren eller den part för vilken försäkringen gäller. Rätten kan inte överföras på tredje part.

Vid bräckageskador betalas, under ovannämnda förutsättningar, av skadebeloppet som räknats enligt punkten 6.2.4 först andelen enligt den skadade egendomens dagsvärde och andelen av skadebeloppet som överstiger dagsvärdet betalas efter att reparationsarbetet slutförts.

Försäkringsgivaren har rätt att i stället för att betala ersättningen i pengar låta reparera egendomen som skadats, låta uppföra den på nytt eller skaffa ny egendom i stället.

Om en inteckning, som ställts som säkerhet för skuld, har fastställts i egendomen, betalas ersättningen i första hand till inteckningshavaren. Ersättningen kan dock betalas till försäkringstagaren om inteckningshavaren har gett sitt samtycke till det eller om försäkringstagaren har rätt till ersättning med stöd av bestämmelserna i jordabalken.

6.5 Övriga ersättningsbestämmelser

Egendom som fås tillbaka

Om den försäkrade får tillbaka förlorad egendom efter att ersättningen betalats, ska denne omedelbart antingen överlåta egendomen till försäkringsgivaren eller återbetala ersättningen som fåtts utifrån försäkring.

Försäkringsbelopp efter skada

Under en försäkringsperiod berättigar premien till en ersättning som är högst försäkringsvärdet eller det i försäkringsbrevet antecknade förstariskvärdet. Försäkringen fortsätter dock oförändrad fram till utgången av försäkringsperioden om försäkringsgivaren inte meddelar om en eventuell tilläggspremie eller ändringar i samband med ersättningsbeslutet.

För tiden mellan återanskaffningen av egendomen och upphörandet av försäkringsperioden har försäkringsgivaren rätt till en premie som beräknas enligt ersättningsbeloppet.

Försäkringarna beviljas av dessa ömsesidiga försäkringsbolag (FO-nummer) som hör till Lokaltapiolagruppen:

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | Lokaltapiola **Huvudstadsregionen** -
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu (2647339-1) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola **Kaakkois-Suomi**
(0225907-5) | LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) | LähiTapiola
Lappi (0277001-7) | LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Länsi-Suomi** (0134099-8) | LähiTapiola
Pirkanmaa (0205843-3) | LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola
Savo-Karjala (0218612-8) | Lokaltapiola **Sydkusten** - LähiTapiola Etelärannikko (0135987-5) | LähiTapiola
Uusimaa (0224469-0) | LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) |
Lokaltapiola **Österbotten** - LähiTapiola Pohjanmaa (0180953-0) |
Lokaltapiola Ömsesidigt Försäkringsbolag (0211034-2)

Bolagens kontaktuppgifter finns på adress www.lokaltapiola.fi.